

Studieplan 2014/2015

Barnevern i et minoritetsperspektiv (2014)

Kull

2014

Formålet med studiet er å styrke den flerkulturelle kompetansen i praktisk barnevernsarbeid og bidra i utviklingen av et kultursensitivt barnevern. Et overordnet mål er å øke en flerkulturell forståelse for å styrke barnevernet i arbeidet med etniske minoritetsfamilier.

Studiet er arbeidsplassrelatert, og det er et krav om å være ansatt i en stilling innen barnevernet. Studiet bygde på studentenes erfaringer fra egen yrkesutøvelse. Sentralt i kurset er studentenes arbeid med egne problemstillinger knyttet til utfordringer i praktisk barnevernsarbeid.

Studiet er på masternivå og bygger på bachelorkompetanse, men gir ingen automatisk avkorting til masterstudium. Det kan likevel søkes den enkelte høgskole om at fullført og bestått studium inngår som avkorting i et relevant masterstudium.

Studiet har tre hovedtema:

- Migrasjon, minoriteter og det flerkulturelle samfunnet
- Samhandling mellom barnevernet og minoriteter
- Kritisk refleksjon i barnevernsarbeid med barn og familier med minoritetsposisjon

[Les også om studiet på Barne- og familiedepartementets sider.](#)

Studiet er dessverre avlyst for studieåret 2014 - 2015.

Innledning

Studiet *Barnevern i et minoritetsperspektiv* er etablert som et ledd i Barne- og likestillings-departementets (BLD) satsing på et mer kunnskapsbasert barnevern. Departementet har siden 80-tallet støttet ulike tiltak for å styrke kunnskap om det

flerkulturelle perspektivet innen sosialarbeiderutdanningene, og i 2005 utlyste de en kunnskapsinnhenting om flerkulturelt arbeid i barnevernet. Norsk institutt for by- og regionforskning (NIBR) fikk oppdraget, og kunnskapsinnhentingene ble offentliggjort i august 2007 i rapporten *Flerkulturelt barnevern – En kunnskapsoversikt* (NIBR-rapport 2007:10).

Studiet *Barnevern i minoritetsperspektiv* er en direkte oppfølging av denne rapporten og er utviklet i samarbeid mellom høgskolene i Telemark, Lillehammer, Finnmark og Oslo. Kurset ble gjennomført høsten 2008 og høsten 2009 ved de fire høgskolene, og ble evaluert av NTNU som konkluderte med at "dette er en faglig sterk og godt gjennomført utdanning og at utdanningen har kvaliteter som kan bidra til et barnevern nærmere målsetningen om et likeverdig tjenestetilbud for alle uansett bakgrunn" (NTNU 2010: 3).

Formålet med studiet er å styrke den flerkulturelle kompetansen i praktisk barnevernsarbeid og bidra i utviklingen av et kultursensitivt barnevern. Et overordnet mål er å øke en flerkulturell forståelse for å styrke barnevernet i arbeidet med etniske minoritetsfamilier.

Studiet er arbeidsplassrelatert, og det er et krav om å være ansatt i en stilling innen barnevernet. Studiet bygger på studentenes erfaringer fra egen yrkesutøvelse. Sentralt i kurset er studentenes arbeid med egne problemstillinger knyttet til utfordringer i praktisk barnevernsarbeid.

Studiet er på masternivå og bygger på bachelorkompetanse, men gir ingen automatisk avkorting til masterstudium. Det kan likevel søkes den enkelte høgskole om at fullført og bestått studium inngår som avkorting i et relevant masterstudium.

Mål for studiet

Studiet skal bidra til økt kompetanse i barnevernsfaglig arbeid overfor minoriteter, samt bidra til å øke barnevernets legitimitet i minoritetsbefolkningen. Etter endt utdanning skal studentene ha;

- kunnskap om sentrale begreper innen barnevern i et minoritetsperspektiv
- kunnskap og forståelse for mangfold av familiemønstre og oppdragelsesmønstre
- bevissthet om egne holdninger og profesjonell rolle i et majoritets- og minoritetsperspektiv
- kunnskap, forståelse og ferdigheter i interkulturell kommunikasjon og samhandling i barnevernet
- kunnskap, forståelse og ferdigheter i kritisk bruk av ulike metoder i barnevernsfaglig arbeid med barn og familier med minoritetsbakgrunn.

I studiet vil det bli lagt vekt på relevant forskning og innføring i å kritisk anvende barnevernsfaglige kunnskaper og metoder. Studiet skal bidra til utvikling av praksis ved å

styrke ferdigheter i arbeid med barn og familier med etnisk minoritetsbakgrunn. Undervisningen vil forankres i et minoritetsperspektiv, dvs. bevissthet og kunnskap om forholdet mellom minoritet-majoritet og de ulike utfordringer og problemstillinger dette kan innebære for barnevernet.

Det vil særlig fokuseres på hvordan kultursensitivitet er en forutsetning for kommunikasjon og samhandling.

Faglig innhold/læringsutbytte

Studiets innhold og hovedtemaer

Studiet er bygget opp med følgende tre hovedtemaer som er videre beskrevet med innhold og læringsmål:

- Migrasjon, minoriteter og det flerkulturelle samfunnet
- Samhandling mellom barnevernet og minoriteter
- Kritisk refleksjon i barnevernsarbeid med barn og familier med minoritetsposisjon

Migrasjon, minoriteter og det flerkulturelle samfunnet

Migrasjon fører i mange henseende til ustabilitet, men også samtidig til fleksibilitet og muligheter for nyorientering. Migrasjon er en dynamisk prosess, og kan gi et transnasjonalt perspektiv på tilværelsen. Migrasjon kan bidra til endring i familiestørrelse og familiekultur, i slektskapsrelasjoner, familieband og sosial status og klasse. Dette kan medføre et krysspress som ytterligere kan forsterkes dersom familiemedlemmer befinner seg i ulike faser i migrasjonsprosessen. Et eksempel kan være ved familiegjenforeninger.

Spesielt barn og familier med bakgrunn i samfunn med en kollektivistisk orientert livsform kan stå overfor utfordringer i møte med majoritetssamfunnets individorienterte livsform. Forskjeller i ulike livssyns- og livsformorienteringer, og ulike mål og metoder for barneoppdragelsen, kan skape konflikter innad i familien og mellom familiemedlemmer og storsamfunnet.

Minoritetsfamilier i Norge skårer lavere på sentrale levekårsvariabler enn majoritetsbefolkningen og utsettes i større grad for ulike former for utestegning og diskriminering og rasisme.

Læringsmål:

Studentene skal etter fullført studium ha tilegnet seg;

- Kunnskap om sentrale begreper knyttet til det flerkulturelle samfunn.
- Forståelse for ulike sider ved migrasjon i et globalt perspektiv og hvordan migrasjon kan føre til endringer i familieliv.

- Kjennskap til internasjonale konvensjoner og nasjonal innvandringspolitikk og kunne anvende dette i arbeid med barn og familier med minoritetsbakgrunn.
- Forståelse for hvordan kollektivistisk versus individualistisk livssyn får konsekvenser for familieliv og barneoppdragelse.
- Forståelse for minoritetsbarns identitetsutvikling.
- Kunnskaper om hvordan forståelsen av etnisitet, kjønn, seksualitet, klasse og kaste har betydning for samhandling på ulike nivå i samfunnet.
- Kunnskap om suksessfaktorer og risikofaktorer i minoritetsbarns oppvekst, både internt i familien og eksterne samfunnsmessige faktorer.
- Kunnskap om å avdekke og arbeide med familiekonflikter og vold, herunder omskjæring og tvangsekteskap.
- Kunnskap om minoritetsbarn og familier i forhold til arbeidsliv, utdanning, oppvekst og levekår, marginalisering, rasisme og diskriminering.

Samhandling mellom barnevernet og minoriteter

Kultursensitivitet i barnevernets kommunikasjon og metodiske arbeid har avgjørende betydning for å gjøre en god jobb og oppnå gjensidig tillit og forståelse mellom barnevernet og brukere. Det vil fokuseres på minoritetsperspektiver i møtet mellom barnevernet og minoritetsbefolkningen, blant annet hvordan ulike perspektiver på makt/avmakt i relasjonen mellom minoritetsfamilier og barnevernet kommer til syne.

Barnevernfaglig arbeid forutsetter bevissthet om hvilke faglige standarder, verdier og tradisjoner barnevernet legger til grunn i sine vurderinger av barns omsorgssituasjon.

Undersøkelser viser det ikke er særskilte årsaker til at etniske minoritetsfamilier har kontakt med barnevernet (jfr. NIBR-rapport). Det er derfor grunn til å anta at minoritetsfamilier i hovedsak har samme type problemer som andre familier og barn strever med som grunnlag for kontakten. Men for barn og familier med minoritetsbakgrunn kan det likevel være noen tilleggsfaktorer som byr på mange og vanskelige utfordringer for dem og det offentlige hjelpeapparatet, som fattigdom, diskriminering og rasisme, utstøting, marginalisering og migrasjon.

Interkulturell kompetanse handler om å kommunisere hensiktsmessig i en gitt situasjon i forhold til mennesker med annen referanseramme enn en selv. Spesielt er dette viktig når en opptrer som profesjonell yrkesutøver. Dette innebærer bl.a. evne til å observere og reflektere over egne kulturelle, verdipreferanser og væremåte. Videre er det viktig å forholde seg til forskjellige perspektiver på en åpen og tolerant måte.

Læringsmål:

Studentene skal etter fullført studium ha tilegnet seg:

- Evne til å anvende et analytisk perspektiv på barnevernets kunnskapsgrunnlag og definisjonsmakt.

- Ferdigheter i interkulturell kommunikasjon med vekt på bl.a. språkets betydning.
- Ferdigheter i bruk av tolk og forståelse for tolkens rolle i kommunikasjonen.
- Innsikt og trening i hvordan kultursensitivitet kan praktiseres i arbeidet med barn og familier med minoritetsbakgrunn.
- Innsikt i hvordan egne normer, verdier og teoretiske forankringer påvirker yrkesutøverens oppfatning og forståelse av andre.
- Særsilt kompetanse i å håndtere utfordringer knyttet til arbeid med enslige mindreårige flyktninger.

Kritisk refleksjon i barnevernsarbeid med barn og familier med minoritetsposisjon

Studentene skal få innsikt i hvordan metoder som viser seg å være virksomme i barnevernsarbeid også kan anvendes i arbeidet med barn og familier med minoritetsbakgrunn. Studiet legger vekt på en kritisk tilnærming til valg av metoder og modeller.

Et kritisk perspektiv i metodisk arbeid innebærer å være spørrende til metodenes verdigrunnlag og interesseutsetninger, eller andre forhold som er grunnlaget for at bestemte kunnskaper og metoder anvendes. Studentene skal kunne kritisk vurdere metodens teoretiske og forskningmessige forankring. Det vil gjennom hele studiet jobbes med å vurdere effekten av etablerte metoder og teorier anvendt på barn og familier med minoritetsbakgrunn.

Valg av ulike tilnærminger og metoder diskuteres med referanse til analytiske begreper. Sentrale diskusjoner vil her være forståelsen av bl.a. likeverd- og likhetsprinsipper i barnevernsfaglig arbeid i familier med minoritets- eller majoritetsbakgrunn.

Læringsmål:

Studentene skal etter fullført studium ha tilegnet seg:

- Kunnskap om, og ferdigheter i kultursensitivitet og metodisk barnevernsarbeid knyttet til de ulike fasene i en barnevernssak (undersøkelse, vurdering og dokumentasjonsarbeid, tiltak og evalueringsarbeidet og gjennomføring av tiltak).
- Ferdigheter i å håndtere sentrale dilemmaer i flerkulturelt barnevern – mellom det universelle og det særegne.
- Evne til å utvikle en god praksis ved å anvende etablerte barnevernsfaglige metoder på en hensiktsmessig måte som er tilpasset den enkeltes behov.
- Evne til å anvende metoder som kan være spesielt virksomme i arbeidet med minoritetsgrupper og som støtter mestring og utvikling hos barn og foreldre med minoritetsbakgrunn.
- Kritisk forståelse for hvordan majoritetssamfunnet kan oppleves som premissleverandør for metoder og modeller som anvendes i barnevernsarbeid.

Opptakskrav

Målgruppe er ansatte i den kommunale barnevernstjenesten, men det er også relevant for ansatte i barnevernsinstitusjoner og det statlige barnevernet på regionalt nivå. Opptakskravet er bachelorgrad i helse- og sosialfag eller tilsvarende. Ved behov for rangering av søkerne benyttes følgende kriterier:

Opptakskravet er bachelorgrad i helse- og sosialfag eller tilsvarende. I tillegg kreves det en bekreftelse fra arbeidsgiver at den ansatte skal delta i videreutdanningen. Ved behov for rangering av søkerne benyttes følgende kriterier: Karakterpoeng fra grunnutdanning, relevant tilleggsutdanning, 0,5 poeng per 30 studiepoeng. Maksimalt 2 poeng. Relevant praksis ut over opptaksgrunnlaget. 0,5 poeng per halvår i inntil 2 år. Ved poenglikhet vil underrepresentert kjønn bli rangert først.

Beskrivelse av søknadsprosedyre:

Den ansatte søker via internett på HiLs nettside med søknadsfrist 15. april for oppstart høsten 2014. I tillegg kreves det en bekreftelse fra arbeidsgiver at den ansatte skal delta i videreutdanningen. Dette brevet sendes med vanlig postgang sammen med dokumentasjon av opptakskravet til Opptakskontoret ved Høgskolen i Lillehammer, P.B. 952, 2604 Lillehammer med frist 1. mai. Brevet skal inneholde følgende;

- en anbefaling av den ansatte
- en bekreftelse på at arbeidsgiver vil foreta nødvendig tilrettelegging for at den ansatte skal kunne gjennomføre studiet
- en skisse på hvordan kompetansen skal videreformidles og tas i bruk i det daglige arbeidet etter endt studium

Undervisnings- og læringsmetode

Studiet baserer seg på aktiv bruk av deltakernes praksis og erfaringer som yrkesutøvere. Undervisningen gis gjennom forelesninger og arbeid i seminargrupper, ferdighetstrening og egenstudier.

Metoden kritisk refleksjon vil bli anvendt som pedagogisk virkemiddel til å utforske egen praksis som vil bidra til kompetanse og metodeutvikling. Den har som formål å øke bevisstheten om de mange faktorer som påvirker egen yrkesutøvelse, og berede grunnen for ny handling hos profesjonelle sosialarbeidere. Det sentrale i denne prosessen er å søke fordypet forståelse for grunnlag og kontekst for egen yrkesutøvelse, rolle og funksjon samt relasjonen til brukere.

Analyse og bruk av barnevernsfaglige metoder i et minoritetsperspektiv vil være gjennomgående. Det er en utfordring å knytte teori og prosess sammen til en kritisk

praksis som har myndiggjøring både av bruker og yrkesutøver i fokus. I studiet blir det kritiske perspektivet ivaretatt, og sentralt i denne sammenheng er spørsmål om makt, avmakt, kjønn, språk og kultur.

Det forventes aktivt bidrag fra studentene selv, og legges opp til studentaktive læringsformer som selvstudium, gruppearbeid og framlegg av oppgaver. På samlingene vil det bli gitt oppgaver som studentene skal arbeide med mellom samlingene. Disse oppgavene vil bli benyttet til diskusjoner og kritisk refleksjon på samlingene.

Det forutsettes deltakelse på samlingene, og det forventes at arbeidsgiver gir nødvendig støtte og tilrettelegging for gjennomføring av studiet. Med dette menes at den ansatte får fri for å delta på samlinger og gjennomføre eksamen samt at det gis rom til å jobbe med litteratur og oppgaver underveis.

Studiet er organisert med 3 samlinger à tre dager. Informasjon mellom samlingene skjer fortrinnsvis via Fronter. På og mellom samlingene jobber studentene med oppgaver. Det vil gis tilbakemelding på arbeidskravene i seminargruppene.

En vesentlig del av studieopplegget er at studentene arbeider med teoretisk grunnlagsforståelse og konkrete situasjoner fra egen arbeidsplass. Arbeidsgiver må også tilrettelegge for at studentenes kompetanse og ferdigheter tas i bruk og vedlikeholdes på arbeidsplassen.

Eksamen

For å kunne framstille seg til eksamen må følgende to arbeidskrav være godkjent:

1. *Obligatorisk tilstedeværelse*: Det kreves 75% tilstedeværelse på studiesamlingene. Ved fravær ut over en dag må det leveres et skriftlig arbeidskrav som dekker det temaet som undervisningen omhandlet. Dersom fraværet overstiger 3 undervisningsdager mister studenten retten til å fremstille seg til eksamen.
2. *Skriftlig arbeidskrav*: Det skrives en kasus og/eller spesiell hendelse fra arbeidsplassen. På og mellom samlingene skal det jobbes med denne teksten. Den endelige teksten må være godkjent for å kunne framstille seg til eksamen. Ved ikke godkjent kan studenten levere en ny og forbedret utgave innen angitt frist. Dersom studenten ikke leverer eller ikke får oppgavene godkjent mister studenten sin eksamensrett.

Eksamen er en skriftlig individuell hjemmeeksamen over tre dager i løpet av desember. Eksamensoppgaven bygger videre på tidligere arbeidskrav og vil bestå av en individuell oppgave som legges fram for sensur. Det oppnevnes to sensorer som begge leser alle oppgavene.

Det benyttes en gradert karakterskala fra A til E for bestått og F for ikke bestått. En eventuell ny/utsatt eksamen har samme utforming som den ordinære, men det vil bli gitt en ny eksamensoppgave.

Retningslinjer for gjennomføring av eksamen er nedfelt i Lov om universiteter og høyskoler nr. 15 av 1. april 2005.

Krav til oppgaven:

Oppgaven har en ramme på inntil 5000 ord +/- 10 %. Tittelside, innholdsfortegnelse, litteraturliste og eventuelt forord, kommer i tillegg til dette. Oppgaven skal være maskinskrevet med skrifttype 12 punkt Times New Roman, linjeavstand 1,5 og 2,5 cm i topp-, bunn-, høyre- og venstremarg (tilsvarer de forhåndsinnstilte standardmarger for Word). Alle sider unntatt tittelsiden skal ha sidetall, og alle sider skal ha påført kandidatnummer. Tittelsiden skal dessuten gi nødvendige opplysninger om hvilken eksamen dette gjelder. Kandidatnummeret vil bli gjort kjent for studentene senest en uke før innleveringsfrist. I tillegg skal eventuelle retningslinjer for skriftlige arbeider som den enkelte høyskolen måtte ha følges (for eksempel når det gjelder referansebruk og krav til utforming av litteraturliste). Besvarelsen skal leveres i fire eksemplarer.

Studiestart

01.01.1970

Kontaktinformasjon

Administrativ kontakt: [Hans Anders Hanslien](#)

Fagansvarlig: [Anne Sigfrid Grønseth](#)

Antall studiepoeng

15

Heltid/ deltid

Deltid

Studielengde

1 semester

Grad/ kompetanse

Videreutdanning

Avdeling

Avdeling for pedagogikk- og sosialfag

Fagområde

Sosialfag